

Het behandeltraject van jongeren in JJC en het Horizon Midgaard College

*Stap 3 van het stapsgewijs toezicht op basis van
het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg*

Instellingsrapport

Inspectie voor de Gezondheidszorg
Inspectie Jeugdzorg
Inspectie van het Onderwijs

Utrecht, september 2014

Samenvatting

De Inspectie Jeugdzorg doet stapsgewijs onderzoek naar de kwaliteit van de gesloten jeugdzorg. Vanaf 2009 heeft zij stap 1 van het stapsgewijze toezicht uitgevoerd. Dit was het toezicht op de *rechtspositie van jongeren* in de jeugdzorg^{PLUS}, omdat waar jongeren vergaand in hun rechten kunnen worden beperkt, hun rechtspositie goed geregeld moet zijn.

Stap 2 werd uitgevoerd vanaf 2010 en is gericht op het *leefklimaat van de jongeren*, omdat een goed leefklimaat van de jongeren een randvoorwaarde is voor hun behandeling en omdat in de jeugdzorg^{PLUS} jongeren tegen hun wil kunnen worden opgenomen. Samen met de Inspectie van het Onderwijs heeft de inspectie bij stap 2 ook de *samenwerking tussen instellingen en scholen* onderzocht, omdat onderwijs een essentieel onderdeel vormt van de dagprogrammering en van groot belang is voor het perspectief van de jongeren.

Vanaf 2012 voeren de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs stap 3 uit, gericht op het *behandeltraject van de jongeren* in de instelling en in de bijbehorende school.

In dit rapport geven de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs samen antwoord op de vraag in hoeverre de instelling en de school in staat zijn om de jongeren een toereikend behandeltraject te bieden. Bij Jeugdformaat Jutters Combinatie (hierna: JJC) wordt het onderwijs binnen de instelling verzorgd door het Horizon Midgaard College (hierna: Midgaard College).

Eindoordeel

De inspecties beoordelen negen van de twaalf criteria als voldoende en komen daarmee tot het eindoordeel dat de kwaliteit van het behandeltraject voor jongeren in de gesloten groepen van JJC en het Midgaard College voor jongeren *voldoende* is.

JJC en het Midgaard College zorgen voor planmatigheid in de behandeling en het onderwijs. Hiermee zijn de voorwaarden voor een toereikend behandeltraject gerealiseerd. Ook leveren de instellingen zichtbaar inspanningen om de jongeren behandeling en scholing te bieden met resultaat.

Verbetermaatregelen

De inspecties verwachten dat JJC en het Midgaard College binnen zes maanden zorgen:

- dat aan het perspectief van de jongeren een geschatte verblijfsduur wordt verbonden, die ook voor de school duidelijk is;
- dat de vervolgzorg voor de jongeren uit de stadsregio Rotterdam met vergelijkbare inzet en kwaliteit wordt vormgegeven als die voor jongeren uit het stadsgewest Haaglanden. Hierbij gaat het om vervolgzorg voor de jongeren die het perspectief 'residentiële zorg' hebben na hun verblijf bij JJC.

Nabeschuwing

Aangezien het toezicht plaatsvindt in een periode dat instellingen landelijk nog bezig zijn met de uitvoering van een pilot op het gebied van de trajectaanpak, willen de inspecties hieraan aandacht besteden in deze nabeschuwing. Uitgangspunt van de trajectbenadering is dat instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} samenwerken met het onderwijs, terwijl instelling en school ook samenwerken met ketenpartners om de aansluiting van de jongeren na de jeugdzorg^{PLUS} goed te laten verlopen.

In 2012 startte het merendeel¹ van de pilots trajectaanpak bij de jeugdzorg^{PLUS} instellingen en de scholen die daaraan zijn verbonden, waaronder de pilot bij JJC. Ondanks het feit dat JJC al in 2012 gestart is, hebben de inspecties bij hun toezicht naar de behandeling een 'work in progress' aangetroffen. Er is een adequate gedeelde visie, maar deze is nog niet volledig geïmplementeerd. Onderdelen met betrekking tot de behandeling zijn nog in ontwikkeling. Zoals aangegeven is de beoordeling van de meeste criteria bij JJC voldoende. Maar ook is duidelijk dat, nu de instelling en school nog maar kort voor het toezicht met een nieuw format voor de trajectplannen zijn begonnen, verdere uitwerking in de praktijk mogelijk is.

Daarnaast hebben de inspecties geconstateerd dat er bij jongeren uit de regio Rotterdam vaak geen sprake is van continuïteit in het zorgtraject. Hierbij gaat het om de groep jongeren die 'residentiële zorg' als perspectief na het verblijf bij JJC heeft en niet om de groep jongeren die het perspectief 'naar huis met MDFT (MultiDimensionele Familie Therapie)' heeft. JJC en het Midgaard College hebben het uitstroomperspectief van de eerstgenoemde groep jongeren weliswaar in een vroeg stadium duidelijk, maar door het ontbreken van samenwerkingsafspraken in de regio Rotterdam en wachttijden bij de zorgaanbieders in deze regio kunnen de jongeren veelal niet zonder tijdverlies doorstromen naar de meest passend geachte woonplek en/of onderwijssituatie. In de landelijke eindrapportage die de inspecties na afloop van hun toezicht zullen opstellen, zullen zij nader ingaan op het probleem rond de continuïteit van de zorg en het onderwijs.

¹ Bij een deel van de instellingen kwam de financiering voor de pilot pas in 2013 tot stand.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	7
Hoofdstuk 2 Het behandeltraject in JJC en het Midgaard College	11
2.1 Planmatigheid	11
2.2 Perspectief.....	14
2.3 Resultaat.....	16
Hoofdstuk 3 Eindoordeel en nabeschuwing	19
3.1 Eindoordeel.....	19
3.2 Nabeschuwing.....	19
Bijlage 1 – Toetsingskader inspecties	21
Bijlage 2 – Het onderzoek van de inspecties	25

Hoofdstuk 1 Inleiding

Jeugdzorg^{PLUS} is de naam die de zorgaanbieders zelf hebben gegeven aan de sinds 2008 bestaande vorm van gesloten jeugdzorg aan kinderen en jongeren met zeer zware gedragsproblemen. Met deze naam geven zij aan dat de geslotenheid maar een van de aspecten is van de intensieve behandeling die aan deze groep jongeren wordt geboden.

Stapsgewijs toezicht op basis van het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg

In september 2008 heeft de MOgroep Jeugdzorg (inmiddels Jeugdzorg Nederland) het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg vastgesteld. Het Kwaliteitskader bevat veldnormen voor de sector en is opgesteld door afgevaardigden van de aanbieders van jeugdzorg^{PLUS} samen met de betrokken inspecties; naast de Inspectie Jeugdzorg zijn dat de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs.

Een nieuwe vorm van zorg heeft tijd nodig om zich te ontwikkelen. Dit was door de sector voorzien en gepland in het Kwaliteitskader. Daarom staan in het Kwaliteitskader *drie stadia* waarin de aanbieders van jeugdzorg^{PLUS} moeten gaan voldoen aan deze normen. In navolging hiervan heeft de Inspectie Jeugdzorg toezicht in drie stappen gepland. Zij noemt dit het stapsgewijze toezicht, dat zij in 2008 op verzoek van de toenmalige minister voor Jeugd en Gezin is gestart bij alle instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} en dat loopt tot en met 2014.

De Inspectie Jeugdzorg heeft in 2009 en 2010 stap 1 van het stapsgewijze toezicht uitgevoerd. Dit was het toezicht op het thema Gesloten Leefomgeving in het Kwaliteitskader. Dit toezicht was toegespitst op de *rechtspositie van jongeren* in de jeugdzorg^{PLUS}, omdat waar jongeren vergaand in hun rechten kunnen worden beperkt, hun rechtspositie goed geregeld moet zijn.

In 2010 en 2011 was de uitvoering van stap 2 van het stapsgewijze toezicht aan de beurt naar normen uit de thema's Opvoeding, Dagprogrammering en Personeel van het kwaliteitskader. De Inspectie Jeugdzorg heeft dit toezicht toegespitst op het *leefklimaat van de jongeren*, omdat een goed leefklimaat van de jongeren een randvoorwaarde is voor hun behandeling en omdat in de jeugdzorg^{PLUS} jongeren tegen hun wil kunnen worden opgenomen.

Samen met de Inspectie van het Onderwijs heeft de inspectie bij stap 2 ook de *samenwerking tussen instellingen en scholen* onderzocht, omdat onderwijs een essentieel onderdeel vormt van de dagprogrammering en van groot belang is voor het perspectief van de jongeren.

Stap 3 Behandeltraject van de jongere

In 2012 tot en met 2014 komen de laatste thema's uit het Kwaliteitskader aan de beurt. Deze thema's, Behandeling en Ketensamenwerking, zijn belangrijke thema's in de trajectbenadering.

De staatssecretaris van VWS sloot hierop aan in het 'Beleidskader trajecten Jeugdzorg^{PLUS}' van 13 april 2011 en in het 'Pilotkader zorgtrajecten Jeugdzorg^{PLUS}' van 20 december 2011 en verbond er ook een trajectfinanciering aan. In 2012 startte het ministerie van VWS met het financieren van de pilots. Een deel van de instellingen ontving de financiering in 2013. In deze pilots werken de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} uit hoe zij in trajecten willen werken.

De *behandeling* in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} kan niet los gezien worden van een langer durend traject dat erop gericht is de jongere weer succesvol te laten participeren in de maatschappij. Dat betekent dat vanaf de start van de behandeling duidelijk moet zijn wat de jongere en zijn gezin aan behandeling en begeleiding nodig hebben om zover te komen. Het gaat om professionele individuele behandeling op basis van de behandelvraag of -behoefte van de jongere. Onder individuele behandeling verstaan de inspecties meer dan een structuur op de leefgroep. Bovendien hoort een individuele behandeling niet los te staan van de omgeving van de jongere: van zijn leefgroep, zijn gezin en zijn school. Een goede uitwisseling tussen de behandeling en die omgeving zorgt ervoor dat de behandeling effectief is.

De behandeling van de jongere moet worden vastgelegd in een plan, waarin ook is opgenomen hoe de ouders en de school betrokken zijn bij de behandeling.

Uitgangspunt van de *trajectbenadering* is dat instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} samenwerken met het onderwijs, de jeugd-GGZ, de zorg voor licht verstandelijk beperkte jongeren en collega jeugdzorginstellingen om jongeren perspectief te bieden op een succesvolle terugkeer in de samenleving. In de trajectbenadering ligt de focus op wat jongeren nodig hebben. Wanneer een jongere in een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} wordt geplaatst, wordt tijdens de behandeling al rekening gehouden met het hele verdere traject en wordt bepaald welke behandeling in de jeugdzorg^{PLUS} de jongere nodig heeft opdat hij verder kan in het traject.

Waar nodig krijgen jongeren in hun behandeltraject na de intensieve behandeling in de jeugdzorg^{PLUS} nog (lichtere vormen van) begeleiding en behandeling. Het is mogelijk dat de instelling voor jeugdzorg^{PLUS} nog enige tijd begeleiding biedt, maar de begeleiding kan ook aangeboden worden door andere hulpverleners. Om de aansluiting goed te laten verlopen is samenwerking in de keten belangrijk.

Trajectfinanciering houdt in dat niet meer iedere hulpverleningsfase apart geregistreerd en gefinancierd wordt, maar het gehele traject vanaf jeugdzorg^{PLUS} tot en met de uitstroom uit de jeugdzorg.

De Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs voeren het toezicht stap 3 samen uit. De inspecties beoordelen aan de hand van een *toetsingskader* of het behandeltraject toereikend is. De thema's behandeling en ketensamenwerking zijn in het toetsingskader uitgewerkt in de thema's planmatigheid, perspectief en resultaat.

Het toetsingskader dat de inspecties hanteren is een uitwerking van de normen uit het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg. De inspecties hebben deskundigen uit de wetenschap geraadpleegd om te komen tot een toetsingskader met een aantal meetbare criteria dat zich richt op een toereikend behandeltraject. Over de invulling van dit toetsingskader hebben de inspecties vervolgens nauw overleg gehad met (vertegenwoordigers van) de instellingen en de scholen, zodat het gaat om zoveel mogelijk gedeelde opvattingen over wat een toereikend behandeltraject is.

Dit rapport

De Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs geven in dit rapport antwoord op de vraag of de jongeren die verblijven in JJC een toereikend behandeltraject krijgen. Daarbij wordt ook aangegeven hoe ver de instelling is met de uitvoering van de pilot 'traject jeugdzorg^{PLUS}'.

Over JJC en het Midgaard College

JJC is een samenwerkingsverband tussen Jeugdformaat (jeugdzorg) en De Jutters (jeugdgestelijke gezondheidszorg) waarbij intensief wordt samengewerkt met het Midgaard College (voortgezet speciaal onderwijs). De organisaties delen kennis, ervaring en innovatie.

JJC heeft vijftig plaatsen voor jongens en meisjes, waarvan zesentwintig gefinancierd als jeugdzorg^{PLUS}. De overige plaatsen zijn GGZ-plaatsen van De Jutters. Alle jongeren die bij JJC worden opgenomen, hebben zowel een machtiging gesloten jeugdzorg als een indicatie voor GGZ behandeling. Ten tijde van het toezicht verbleven er zesenzeventig jongens en meisjes, verdeeld over zes groepen. De jongeren zijn voor ongeveer 50% afkomstig uit het stadsgewest Haaglanden en voor de overige 50% uit de stadsregio Rotterdam. JJC heeft gemengde leefgroepen en één groep specifiek voor meisjes. Sinds kort beschikt JJC ook over een schakelgroep: een open leefgroep als voorbereiding op het wonen buiten JJC. Jongeren die in JJC geplaatst worden starten in de observatie- en diagnostiegroep en op school in een instroomklas. De eerste fase van gemiddeld zes weken wordt besteed aan onderzoek en diagnostiek. Daarna stroomt de jongere door naar een vervolggroep en klas. De school beschikt over een zorgklas en drie klassen die gedifferentieerd zijn naar opleidingsniveau en leeftijd. De school biedt onderwijs aan in alle richtingen en leerjaren van VMBO en HAVO, VWO leerjaar 1 tot 4 en individuele leertrajecten IVIO KSE 1 tot en met 4.

Leeswijzer

In *hoofdstuk 2* staan de bevindingen van de inspecties over het behandeltraject van de jongeren in de instelling en de school die hebben geleid tot het oordeel.

Hoofdstuk 3 bevat het eindoordeel van de inspecties, de noodzakelijke verbetermaatregelen en een nabeschuiving.

In *bijlage 1* is het toetsingskader opgenomen. Hierin worden de thema's beschreven waarop de inspecties toetsen met de criteria (verwachtingen) en indicatoren (hoe meten de inspecties).

In *bijlage 2* wordt de onderzoeksopzet van de inspecties beschreven.

Hoofdstuk 2 Het behandeltraject in JJC en het Midgaard College

In het onderzoek van de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs toetsen de inspecties het behandeltraject voor de jongeren aan de hand van drie thema's. De verwachtingen van de inspecties (criteria) staan in het toetsingskader, dat in bijlage 1 is opgenomen. De criteria zijn uitgewerkt in indicatoren.

De thema's zijn:

- *Planmatigheid*; omdat de behandeling vanuit een gezamenlijke visie en een gezamenlijke planningscyclus moet plaatsvinden (uitgewerkt in drie criteria).
- *Perspectief*; omdat het perspectief van de jongere bepalend moet zijn voor de behandeling en het gehele traject (uitgewerkt in zeven criteria).
- *Resultaat*; omdat de behandeling moet leiden tot resultaat en dit moet aansluiten op het vervolg van het traject (uitgewerkt in twee criteria).

Dit hoofdstuk bevat drie paragrafen die gewijd zijn aan de drie thema's.

Elke paragraaf bevat een tabel met de scores van de inspecties per criterium op een tweepuntsschaal: ja, voldoende of nee, onvoldoende. Wanneer enkele criteria niet voldoende zijn, kan het behandeltraject nog wel als voldoende toereikend worden beoordeeld, maar dan zijn verbetermaatregelen nodig, opdat de instelling bij alle criteria naar verwachting handelt. De wijze van beoordelen staat toegelicht in het toetsingskader, in bijlage 1.

2.1 Planmatigheid

	Ja, voldoende	Nee, onvoldoende
Criteria		
Instelling en school hebben en hanteren gezamenlijk een adequate visie op de behandeling en het onderwijs van de jongeren	✓	
Instelling en school organiseren gezamenlijk de behandeling cyclisch	✓	
Instelling en school organiseren adequate structurele samenwerking met ketenpartners		✓

Toelichting

JJC en het Midgaard College hebben en hanteren een adequate visie op de behandeling en het onderwijs van de jongeren

JJC is een samenwerkingsverband tussen Jeugdformaat (jeugdzorg) en De Jutters (jeugdgeestelijke gezondheidszorg) waarbij intensief wordt samengewerkt met het Horizon Midgaard College (voortgezet speciaal onderwijs). De behandelvisie van JJC als onderdeel van een zorgtraject is onder meer uitgewerkt in de "Behandelvisie JJC, Duidelijk en flexibel", de "Procesbeschrijving Trajectzorg JJC – Jeugdformaat – De Jutters" en de "Procesbeschrijving Trajectzorg Trajectvorm 1: JJC – MDFT". De samenwerking tussen de instelling en de school is verder geoperationaliseerd in concrete uitgangspunten die zijn opgenomen in het kwaliteitshandboek.

In deze documenten staan de belangrijkste uitgangspunten van de trajectzorg binnen JJC vermeld. JJC richt zich op jongeren met complexe gedragsproblemen voortkomend uit of in combinatie met psychiatrische problemen. In de behandeling beschouwt en behandelt JJC de problematiek van de jongeren en hun netwerk vanuit een breed perspectief gebaseerd op de pijlers orthopedagogiek, psychiatrie en onderwijs. JJC en het Midgaard College werken samen aan een integraal aanbod van opvoeding, behandeling, onderwijs en arbeidstoeleiding aan jongeren die in JJC verblijven. Zij hanteren de volgende gezamenlijke uitgangspunten: één behandelvisie, één trajectplan en behandelcyclus, een samenhangend kwaliteitsmanagementsysteem en samenhangende beleidsvorming en afstemming met ketenpartners.

De inspecties beoordelen dit criterium als voldoende, omdat zij hebben geconstateerd dat er een adequate gezamenlijke visie van JJC en het Midgaard College is, die bovendien heeft geleid tot een intensieve dagelijkse samenwerking in de praktijk. Een aandachtspunt is dat de gezamenlijke visie nog niet bij alle medewerkers en alle groepen van JJC en de school in gelijke mate is geïmplementeerd.

JJC en het Midgaard College organiseren de behandeling cyclisch

JJC en het Midgaard College zorgen voor een cyclische behandeling op het individuele niveau van de jongeren. Zo snel mogelijk na opname, in ieder geval binnen twee weken, vindt een startgesprek plaats waarbij de jongere, de ouders, de gezinsvoogd, een sociotherapeut, de gedragswetenschapper van JJC, de school en een ouderbegeleider aanwezig zijn. Tijdens het startgesprek wordt een begin gemaakt met het invullen van het trajectplan. De reden voor de machtiging gesloten jeugdzorg, de sterke kanten van de jongere en het gezin, de wensen voor de toekomst en de leerpunten van de jongere en het gezin worden geïnventariseerd. Vervolgens wordt gedurende de instroomfase, die vier tot zes weken duurt, het trajectplan verder gevuld met informatie van de instelling en de school. Het trajectplan is binnen zes weken na binnenkomst gereed. Het trajectplan wordt iedere zes weken geëvalueerd in een zogenaamde voortgangvergadering, waarbij de jongere, de ouders en alle bij de behandeling betrokken professionals (waaronder de school) aanwezig zijn. Van de voortgang van de jongere wordt verslag gedaan in het evaluatieformulier Trajectplan Jeugdzorg^{PLUS}.

Op organisatieniveau hebben JJC en het Midgaard College een gezamenlijke kwaliteitscirkel (PDCA-cyclus) opgesteld op alle punten van de samenwerking. Daarnaast vullen de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} sinds 2012 de monitor jeugdzorg^{PLUS} in. Hiermee verzamelen de instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} gedurende een langere periode gegevens van en over de jongere om onder andere zicht te krijgen op het resultaat van de begeleiding en de behandeling. De resultaten hiervan zijn ten tijde van het toezicht in juni 2014 nog niet beschikbaar bij JJC.

JJC en het Midgaard College organiseren onvoldoende structurele samenwerking met ketenpartners

De inspecties beoordelen dit criterium als onvoldoende omdat JJC geen samenwerkingsafspraken heeft met ketenpartners in de stadsregio Rotterdam, terwijl ongeveer de helft van de jongeren binnen JJC afkomstig is uit deze regio. JJC heeft aangegeven dat het maken van afspraken over vervolgzorg met ketenpartners uit de jeugdzorg en de jeugd-GGZ in de stadsregio Rotterdam een verbeterpunt is.

Voor jongeren die uit het stadsgewest Haaglanden komen heeft JJC in het kader van de trajectzorg sluitende afspraken gemaakt met de ketenpartners Jeugdformaat en De Jutters. Jongeren die als perspectief hebben dat zij na de gesloten behandeling naar Jeugdformaat uitstromen, krijgen vanaf de start van de behandeling een trajectbegeleider die in dienst is van Jeugdformaat en die gedurende het hele traject van een jongere betrokken blijft. De samenwerking voldoet hiermee voor het stadsgewest Haaglanden wel aan de verwachtingen van de inspecties.

Op het individuele niveau van de jongere kunnen tijdens de behandeling diverse trainingen of therapieën worden ingezet die JJC intern aanbiedt. Verder werkt JJC geregeld samen met De Jutters en Brijder Verslavingszorg. Ook biedt JJC voor alle jongeren (uit zowel stadsregio Rotterdam als stadsgewest Haaglanden) en hun gezin van herkomst, waar dat mogelijk is, begeleiding door een MDFT-therapeut.

Voor wat betreft het vervolgonderwijs biedt Horizon Onderwijs op diverse locaties, vooral in de stadsregio Rotterdam, mogelijkheden tot vervolgonderwijs voor de jongeren uit JJC aan. Het Midgaard College investeert verder gedurende de gesloten behandeling van de jongeren in het contact met de school van herkomst om te bevorderen dat een jongere hier na de behandeling kan terugkeren.

2.2 Perspectief

	Ja, voldoende	Nee, onvoldoende
Criteria		
Iedere jongere heeft een individueel trajectplan van instelling en school gezamenlijk: één jongere, één leerling, één plan	✓	
Het trajectplan is voldoende gericht op perspectief	✓	
Het trajectplan van de jongere is gebaseerd op analyse van de problematiek en een hypothese voor de behandeling	✓	
Behandeling en onderwijs starten direct na de plaatsing van de jongere	✓	
De doelen van behandeling en onderwijs van de jongere uit het trajectplan zijn SMART uitgewerkt	✓	
De jongere heeft voldoende zicht op de voortgang van zijn behandeling en onderwijs		✓
Instelling en school betrekken het gezinssysteem adequaat bij behandeling en onderwijs (mits jongere van 16 en ouder hiermee instemt)	✓	

Toelichting

Iedere jongere heeft een individueel hulpverleningsplan van JJC en het Midgaard College gezamenlijk

Sinds 1 april 2014 hebben alle jongeren die in JJC verblijven een individueel trajectplan volgens een nieuw format. Voor de jongeren die al langer in JJC verblijven is ook een trajectplan in dit nieuwe format opgesteld. In het trajectplan zijn zowel pedagogische als didactische doelen opgenomen. JJC geeft aan de didactische doelen nog beter in het trajectplan te willen integreren. Het trajectplan bevat een toekomstplan A en een toekomstplan B. JJC heeft hiervoor gekozen om enerzijds zoveel mogelijk aan te sluiten bij de wensen van de jongeren en de ouders, maar aan de andere kant ook een realistisch alternatief te kunnen bieden als gedurende de behandeling blijkt dat het beoogde perspectief niet haalbaar is.

Het hulpverleningsplan is voldoende gericht op perspectief

Bij het startgesprek worden de wensen van de jongeren en de ouders op het gebied van het perspectief geïnventariseerd. In het trajectplan dat binnen zes weken gereed is, is het perspectief voor de jongere op het gebied van wonen, onderwijs en vrije tijd opgenomen. Dit hebben de inspecties steeds teruggezien in de onderzochte dossiers.

Het trajectplan is een toekomstplan en bestaat uit een aantal stappen. Stap 1 in het trajectplan behelst het gesloten verblijf in JJC, het Midgaard College en eventueel andere betrokkenen. Stap 2 is afhankelijk van het perspectief en kan bijvoorbeeld door Jeugdformaat en De Jutters worden vormgegeven. De gedragswetenschapper van JJC is verantwoordelijk voor het traject. Als het trajectplan bestaat uit een zorgtraject met Jeugdformaat en/of De Jutters dan stelt een mandaatgroep het trajectplan en daarmee de inspanning van de verschillende ketenpartners vast. De mandaatgroep bestaat uit vertegenwoordigers van JJC, De Jutters en Jeugdformaat.

Het hulpverleningsplan van de jongere is gebaseerd op analyse van de problematiek en hypothese voor de behandeling

Jongeren die bij JJC geplaatst worden starten in de observatie- en diagnostiegroep van de instelling en in een instroomklas van de school. Voor meisjes bestaat ook de mogelijkheid om rechtstreeks in te stromen in de specifieke meisjesgroep. De eerste weken van de opname staan in het teken van onderzoek en diagnostiek. Jongeren krijgen instroomopdrachten die te maken hebben met hun motivatie voor de behandeling. JJC doet in deze fase een intelligentieonderzoek als er geen recente IQ-test in het dossier zit. De uitkomst van deze fase is een door de jongere, diens netwerk en het multidisciplinaire team gedeeld beeld van de problematiek en de gewenste resultaten van behandeling en onderwijs. Iedere jongere wordt in deze periode gezien door de kinder- en jeugdpsychiater. De school neemt contact op met eerdere scholen over het niveau van de leerling en nadere informatie over de leergang en brengt deze informatie in in het gezamenlijke trajectplan.

Behandeling en onderwijs starten direct na de plaatsing van een jongere

Bij binnenkomst op de observatie- en diagnostiegroep start de behandeling met het motiveren van en aansluiting vinden bij de jongeren. Daarnaast starten jongeren met concrete doelen die gescoord worden op fasekaarten. In het begin zijn dit vooral doelen die te maken hebben met basisvaardigheden en structuur (bijvoorbeeld opstaan, verzorging en dagroutine). Naarmate een jongere vordert in zijn traject worden dit steeds meer persoonlijke doelen.

De jongeren starten binnen twee dagen op het Midgaard College in een instroomklas.

De doelen van de jongere uit het hulpverleningsplan zijn SMART² uitgewerkt

JJC en het Midgaard College werken met het sociaal competentiemodel. In het trajectplan van de jongeren zijn doelen geformuleerd aan de hand van ontwikkelingstaken, zoals contact met ouders, onderwijs en werk, vrije tijd en woonsituatie. Op de behandelgroepen wordt vervolgens gewerkt met fasekaarten met daarin een concrete invulling van de doelen uit het trajectplan.

Ook op de school wordt gewerkt met fasekaarten, die zijn afgestemd op de fasekaarten van de instelling. Voor schooltijd komt de docent op de leefgroep en stelt samen met de jongeren in een coachmoment de doelen voor die dag vast. Na schooltijd worden in een groepsbijeenkomst de doelen geëvalueerd en op de fasekaarten gescoord. Hieraan nemen de jongeren, een docent en een sociotherapeut deel.

De jongere heeft onvoldoende zicht op de voortgang van zijn behandeling en onderwijs

De inspecties beoordelen deze indicator als onvoldoende, omdat bijna de helft van de jongeren met wie de inspecties hebben gesproken niet weet hoe lang zij nog in JJC moet blijven. Een aantal jongeren geeft aan dat dit afhankelijk is van de wachtlijst bij de vervolgvoorziening. Het merendeel van de jongeren geeft aan dat de verblijfsduur afhangt van de gesloten machtiging en dat zij niet weten of de machtiging wel of niet verlengd wordt. Geen van de jongeren heeft aangegeven dat er een relatie was tussen zijn behandeldoelen en de duur van zijn verblijf in JJC. Ook voor de school is het vaak onduidelijk hoe lang een jongere in JJC blijft.

² Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden

Aanvullend hierop constateerden de inspecties drie aandachtspunten voor wat betreft de voortgang van de jongeren. Het eerste aandachtspunt is dat er geen structurele afstemming plaatsvindt tussen de jongere, de mentor van de leefgroep en de mentor van de school over de voortgang van de jongere. Het is persoonsafhankelijk of er dergelijke driegesprekken plaatsvinden. Het tweede aandachtspunt is dat de school niet altijd aanwezig is bij de zeswekelijkse voortgangvergaderingen van de jongeren. Het derde aandachtspunt is dat JJC en het Midgaard College van verschillende ICT-systemen gebruik maken. Dit bemoeilijkt het uitwisselen van informatie tussen de school en de instelling over de voortgang van jongeren.

Positief is dat vrijwel alle jongeren die de inspecties hebben gesproken aangeven te weten aan welke doelen zij moeten werken. De jongeren zijn ook goed op de hoogte van de voortgang op deze doelen. Ze weten dit door het dagelijks scoren van de fasekaarten, de wekelijkse gesprekken met de sociotherapeuten en de zeswekelijkse voortgangvergaderingen. Ook weten vrijwel alle jongeren waar zij na hun verblijf in JJC naar toe gaan. De voortgang van de jongeren op school wordt besproken in het tweewekelijkse multidisciplinaire overleg (MDO). Hierbij zijn de mentor van de school, de intern begeleider en de gedragswetenschapper van de school aanwezig. Soms sluit de gedragswetenschapper van JJC hierbij aan. De mentor van de school bespreekt de voortgang vervolgens met de jongeren.

JJC en het Midgaard College betrekken het gezinssysteem adequaat bij de behandeling en het onderwijs

De ouders zijn aanwezig bij het startgesprek en de zeswekelijkse voortgangvergaderingen. De persoonlijk begeleider van de behandelgroep heeft wekelijks contact met de ouders. Daarnaast krijgen ouders bij de start van de behandeling een ouderbegeleider. Verder wordt bij het merendeel van de gezinnen MDFT-therapie ingezet. Alle jongeren geven aan dat ouders aanwezig zijn bij voortgangvergaderingen en dat ouders kunnen meebeslissen over het traject.

De school stemt bij het startgesprek met ouders af hoe zij door school geïnformeerd willen worden. Indien gewenst informeert de school ouders wekelijks over de voortgang van de jongere. Meerdere ouders die de inspecties hebben gesproken waren zeer tevreden over het feit dat de school hun kinderen weer heeft kunnen motiveren voor onderwijs.

2.3 Resultaat

	Ja, voldoende	Nee, onvoldoende
Criteria		
De individuele jongere krijgt de behandeling die en het onderwijs dat leidt tot het beoogde resultaat	√	
Instelling en school zorgen voor continuïteit in behandeling en onderwijs in de keten		√

Toelichting

De individuele jongere krijgt de behandeling die en het onderwijs dat leidt tot het beoogde resultaat

Volgens de medewerkers halen de meeste jongeren hun doelen zoals die zijn opgenomen in het trajectplan, zowel voor de behandeling als voor het onderwijs. Ook het uitstroomperspectief van de jongere (toekomstige woonplaats, toekomstig onderwijs en toekomstige vrijetijdsbesteding) wordt volgens de medewerkers door de meeste jongeren gehaald.

JJC heeft een start gemaakt met het meten van de resultaten van de trajecten. Cijfers over in hoeverre een jongere uitstroomt conform het perspectief zijn gemeten van januari tot half mei 2014. Het merendeel van de jongeren heeft als perspectief een terugkeer naar huis. Uit de uitstroomcijfers komt naar voren dat vrijwel alle jongeren die als perspectief terug naar huis hebben, dit perspectief ook verwezenlijken. Bij jongeren die als perspectief een plaatsing in een vervolginstelling hebben ligt het percentage van uitstroom volgens het perspectief lager. Een aantal van deze jongeren kon volgens JJC in verband met drugsgebruik en agressie onvoldoende profiteren van de werkwijze van JJC, waarop zij zijn doorgeplaatst naar een instelling voor jeugdzorg^{PLUS} met meer toezicht en controle.

Ook de uitstroomcijfers van het onderwijs zijn gemeten. Een groot deel van de jongeren stroomt uit conform het perspectief.

JJC en het Midgaard College zorgen onvoldoende voor continuïteit in de behandeling en het onderwijs

JJC heeft zich tot dusver onvoldoende ingezet om te komen tot een goede aansluiting met de vervolgzorg in de stadsregio Rotterdam. In deze regio zijn nog geen samenwerkingsafspraken gemaakt met zorgaanbieders voor vervolgtrajecten in de open jeugdzorg of jeugd-GGZ. Daarnaast heeft JJC voor jongeren uit deze regio geen trajectbegeleiders beschikbaar, waardoor de voortgang en continuïteit van de behandeling afhankelijk is van de wisselende inzet van de betrokken gezinsvoogden.

Voor jongeren uit het stadsgewest Haaglanden wordt de continuïteit in de behandeling wel voldoende geborgd. JJC biedt twee vormen van trajectzorg aan. Als jongeren na het verblijf bij JJC terugkeren naar huis of zelfstandig gaan wonen, dan wordt begeleiding door een MDFT-therapeut ingezet. Daarnaast is voor jongeren uit het stadsgewest Haaglanden een traject met uitstroom naar een open residentiële voorziening van Jeugdformaat mogelijk. Voor deze laatste groep jongeren heeft JJC sluitende afspraken gemaakt met de ketenpartners Jeugdformaat en De Jutters. De jongeren krijgen vanaf de start van de behandeling een trajectbegeleider die in dienst is van Jeugdformaat en gedurende het hele traject van een jongere betrokken blijft.

Het Midgaard College zoekt een school voor de jongere als bekend is waar de jongere gaat wonen. Als dat nog niet duidelijk is wordt een jongere soms bij meerdere scholen aangemeld. Als het niet lukt om een jongere op een vervolgschool te plaatsen bestaat de mogelijkheid dat de jongere na vertrek uit JJC nog enige tijd onderwijs blijft volgen op het Midgaard College. Uit de interviews komt naar voren dat met name de plaatsing van jongeren bij cluster-4 scholen moeizaam is in verband met wachtlijsten. Ook de mogelijkheid om in te stromen op andere momenten dan de reguliere instroommomenten is vaak lastig of soms niet te realiseren (ROC's en VMBO/HAVO).

Hoofdstuk 3 Eindoordeel en nabeschuiving

In dit hoofdstuk oordelen de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs in hoeverre instelling en school in staat zijn een toereikend behandeltraject aan de jongeren te bieden.

Dit hoofdstuk bevat twee paragrafen. In paragraaf 3.1 staan het eindoordeel van de inspecties en de verbetermaatregelen. Paragraaf 3.2 bevat een nabeschuiving van de inspecties over de resultaten van het toezicht.

3.1 Eindoordeel

Eindoordeel

De inspecties beoordelen negen van de twaalf criteria als voldoende en komen daarmee tot het eindoordeel dat de kwaliteit van het behandeltraject voor jongeren in de gesloten groepen van JJC en het Midgaard College voor jongeren voldoende is.

JJC en het Midgaard College zorgen voor planmatigheid in de behandeling en het onderwijs. Hiermee zijn de voorwaarden voor een toereikend behandeltraject gerealiseerd. Ook leveren de instellingen zichtbaar inspanningen om de jongeren behandeling en scholing te bieden met resultaat.

Verbetermaatregelen

De inspecties verwachten dat JJC en het Midgaard College binnen zes maanden zorgen:

- dat aan het perspectief van de jongeren een geschatte verblijfsduur wordt verbonden, die ook voor de school duidelijk is;
- dat de vervolgzorg voor de jongeren uit de stadsregio Rotterdam met vergelijkbare inzet en kwaliteit wordt vormgegeven als die voor jongeren uit het stadsgewest Haaglanden. Hierbij gaat het om vervolgzorg voor de jongeren die het perspectief 'residentiële zorg' hebben na hun verblijf bij JJC.

3.2 Nabeschuiving

Aangezien het toezicht plaatsvindt in een periode dat instellingen landelijk nog bezig zijn met de uitvoering van een pilot op het gebied van de trajectaanpak, willen de inspecties hieraan aandacht besteden in deze nabeschuiving. Uitgangspunt van de trajectbenadering is dat instellingen voor jeugdzorg^{PLUS} samenwerken met het onderwijs, terwijl instelling en school ook samenwerken met ketenpartners om de aansluiting van de jongeren na de jeugdzorg^{PLUS} goed te laten verlopen.

In 2012 startte het merendeel³ van de pilots trajectaanpak bij de jeugdzorg^{PLUS} instellingen en de scholen die daaraan zijn verbonden, waaronder de pilot bij JJC. Ondanks het feit dat JJC al in 2012 gestart is, hebben de inspecties bij hun toezicht naar de behandeling een 'work in progress' aangetroffen. Er is een adequate gedeelde visie, maar deze is nog niet volledig geïmplementeerd. Onderdelen met betrekking tot de behandeling zijn nog in ontwikkeling. Zoals aangegeven is de beoordeling van de meeste criteria bij JJC voldoende. Maar ook is duidelijk dat, nu de instelling en school nog maar kort voor het toezicht met een nieuw format voor de trajectplannen zijn begonnen, verdere uitwerking in de praktijk mogelijk is.

Daarnaast hebben de inspecties geconstateerd dat er bij jongeren uit de regio Rotterdam vaak geen sprake is van continuïteit in het zorgtraject. Hierbij gaat het om de groep jongeren die het perspectief 'residentiële zorg' na het verblijf bij JJC heeft en niet om de groep jongeren die het perspectief 'naar huis met MDFT' heeft. JJC en het Midgaard College hebben het uitstroomperspectief van de eerstgenoemde groep jongeren weliswaar in een vroeg stadium duidelijk, maar door het ontbreken van samenwerkingsafspraken in de regio Rotterdam en wachttijden bij de zorgaanbieders in deze regio kunnen de jongeren veelal niet zonder tijdverlies doorstromen naar de meest passend geachte woonplek en/of onderwijssituatie. In de landelijke eindrapportage die de inspecties na afloop van hun toezicht zullen opstellen, zullen zij nader ingaan op het probleem rond de continuïteit van de zorg en het onderwijs.

³ Bij een deel van de instellingen kwam de financiering voor de pilot pas in 2013 tot stand.

Bijlage 1 – Toetsingskader inspecties

Wijze van beoordelen

De inspecties formuleren hun verwachtingen per thema in criteria met bijbehorende indicatoren. De inspecties beoordelen per indicator met voldoende of onvoldoende.

Bij elk thema moet het volgende minimale aantal criteria voldoende zijn om over de gehele toets als voldoende beoordeeld te worden:

- *in thema 'planmatigheid' minimaal 2 criteria,*
- *in thema 'perspectief' minimaal 4 criteria,*
- *in thema 'resultaat' minimaal 1 criterium.*

Tegelijkertijd mogen in totaal maximaal drie criteria onvoldoende zijn voor een eindoordeel voldoende.

De inspecties weten dat de trajectbenadering in 2012-2013 nieuw is voor de instellingen.

De inspecties verwachten dan ook niet dat het thema 'planmatigheid' volledig operationeel is. In de waardering van de indicatoren zullen de inspecties onderscheid maken. De indicatoren die *cursief* zijn aangegeven, moeten operationeel zijn. De indicatoren die niet cursief zijn beoordelen de inspecties als voldoende wanneer duidelijk wordt in het toezicht dat er een start is gemaakt door de instelling. Dat wil zeggen: er is een beleidsdocument, er is een verantwoordelijke en er is sprake van een begin van implementatie.

De inspecties verwachten dat het thema 'perspectief' volledig operationeel is. Zij verwachten dat het thema 'resultaat' eveneens volledig operationeel is, maar hierbij tekenen zij aan dat zij het voldoende beoordelen als de instellingen en de scholen zichtbaar inspanningen laten zien in het netwerk.

Toelichting op het toetsingskader: leeswijzer

De thema's van het onderzoek staan telkens boven de criteria, indicatoren en bronnen van dat thema.

In de eerste kolom staan de criteria (normen) geformuleerd aan de hand waarvan de inspecties het handelen van de instellingen beoordelen. In de criteria staat wanneer de inspecties het goed vinden. In de tweede kolom zijn de indicatoren benoemd aan de hand waarvan de inspecties nagaan in hoeverre aan de criteria wordt voldaan. In de indicatoren staat dus waaraan de inspecties kunnen zien in hoeverre aan de criteria wordt voldaan.

Planmatigheid in behandeling en onderwijs Voorwaarden voor een toereikend behandeltraject zijn gerealiseerd	
Criteria <i>Wanneer is het goed?</i>	Indicatoren <i>Waar zien we dat aan?</i>
Instelling en school hebben en hanteren gezamenlijk een adequate visie op de behandeling en het onderwijs van de jongeren	<i>Er is een gezamenlijk beleidsdocument van de school en de instelling met daarin:</i> ➤ <i>afspraken over doelen gericht op het traject van de jongeren</i> ➤ <i>afspraken over behandeling en onderwijs</i> ➤ <i>afspraken over een overlegstructuur op alle niveaus</i> ➤ <i>afspraken over verantwoordelijkheden en bevoegdheden</i>
Instelling en school organiseren gezamenlijk de behandeling cyclisch en handelen overeenkomstig	<i>Instelling en school hebben een gezamenlijke behandelcyclus voor jongeren vastgesteld (pdca):</i> ➤ <i>op individueel niveau jongere, met daarin:</i> ○ <i>registratie (plannen, meten van resultaat)</i> ○ <i>analyse en evaluatie</i> ○ <i>verbetering en aanpassing</i> ➤ <i>op organisatieniveau, met daarin:</i> ○ <i>resultaten van de behandeling en het onderwijs</i> ○ <i>analyse en evaluatie</i> ○ <i>verbetering en aanpassing</i> ○ <i>resultaten langere termijn (minimaal 0.5 jaar)</i>
Instelling en school organiseren adequate structurele samenwerking met ketenpartners	<i>Er is structurele samenwerking met ketenpartners op individueel niveau jongere:</i> ➤ <i>er is overeenstemming over te bereiken doelen</i> ➤ <i>er is overeenstemming over informatie uitwisseling</i> ➤ <i>afspraken worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld</i> <i>Er is structurele samenwerking met ketenpartners op organisatieniveau, er zijn:</i> ➤ <i>afspraken met BJZ en instellingen voor jeugdzorg</i> ➤ <i>afspraken met extramuraal behandelaars (LVB-zorg, GGZ-zorg, verslavingszorg)</i> ➤ <i>afspraken met toeleverende scholen en vervolgscholen (V(S)O, ROC)</i> ➤ <i>afspraken met arbeidsbureau/werkvoorziening</i>
Perspectief De individuele jongere krijgt behandeling en onderwijs gericht op zijn perspectief	
Criteria <i>Wanneer is het goed?</i>	Indicatoren <i>Waar zien we dat aan?</i>

Iedere jongere heeft een individueel trajectplan van instelling en school gezamenlijk: één jongere, één leerling, één plan	<i>Er is een fysiek individueel plan per jongere van school en instelling samen</i>
Het trajectplan is voldoende gericht op perspectief	<i>Het plan stuurt minimaal aan op het realiseren van:</i> ➤ <i>een verblijfplaats</i> ➤ <i>een plaats in het onderwijs en/of werk</i> ➤ <i>vrijtijdsbesteding</i> ➤ <i>verbetering van het gedrag (bijv. wegnemen van verslaving, afhankelijkheid, criminaliteit)</i>
Het trajectplan van de jongere is gebaseerd op analyse van de problematiek en een hypothese voor de behandeling	<i>Het trajectplan is gebaseerd op:</i> ➤ <i>een gezamenlijke intake</i> ➤ <i>een gezamenlijke analyse van de problematiek</i> ➤ <i>een werkhypothese voor de behandeling</i> ➤ <i>de jongere en het (gezins)systeem</i>
Behandeling en onderwijs starten direct na de plaatsing van de jongere	<i>De jongere start uiterlijk op de 2e werkdag na de plaatsing met onderwijs</i> <i>Werkhypothese behandeling is binnen 2 weken na plaatsing beschikbaar</i>
De doelen van behandeling en onderwijs van de jongere uit het trajectplan zijn SMART uitgewerkt	<i>Doelen zijn</i> ➤ <i>specifiek</i> ➤ <i>meetbaar</i> ➤ <i>acceptabel</i> ➤ <i>realistisch</i> ➤ <i>tijdgebonden</i> <i>(kleine stappen, gekoppeld aan interventie)</i>
De jongere heeft voldoende zicht op de voortgang van zijn behandeling en onderwijs	<i>De jongere weet:</i> ➤ <i>aan welke doelen hij moet werken</i> ➤ <i>hoe lang hij nog in de jeugdzorg+ zit (of: aflopen machtiging)</i> ➤ <i>waar hij na verblijf binnen de instelling naar toe gaat</i> ➤ <i>hoe de voortgang is van behandeling/onderwijs</i> <i>(aandachtspunt: plan in de taal van de jongere)</i> <i>Besluiten over behandeling/onderwijs worden altijd in samenspraak met jongere gemaakt:</i> ➤ <i>de jongere is aanwezig bij trajectplanbesprekingen</i>

Instelling en school betrekken het gezinssysteem adequaat bij behandeling en onderwijs (mits jongere van 16 en ouder hiermee instemt)	<i>Ouders/wettelijke vertegenwoordigers worden in de gelegenheid gesteld om aanwezig te zijn bij besprekingen</i> <i>Ouders/wettelijke vertegenwoordigers worden in de gelegenheid gesteld om mee te beslissen over behandeling/onderwijs</i>
Resultaat Behandeling jongere en scholing leerling hebben resultaat	
Criteria <i>Wanneer is het goed?</i>	Indicatoren <i>Waar zien we dat aan?</i>
De individuele jongere krijgt de behandeling die en het onderwijs dat leidt tot het beoogde resultaat	<i>De uitstromende jongere heeft de behandeldoelen behaald</i> <i>De uitstromende jongere heeft de onderwijsdoelen behaald</i> <i>De vervolwoonsituatie sluit aan bij de uitstroomsituatie van de jongere</i> <i>Het vervolgonderwijs sluit aan bij de uitstroomsituatie van de jongere</i>
Instelling en school zorgen voor continuïteit in behandeling en onderwijs in de keten	<i>De jongere kan zonder tijdverlies door naar de volgende woon/behandelsituatie (doorgaande zorglijnen)</i> <i>De jongere kan zonder tijdverlies door naar het volgende onderwijs/dagbestedings-programma (doorgaande leerlijnen)</i> <i>De instelling en de school weten na uitstroom waar de jongeren wonen en werken/leren</i> <i>Er is zo nodig vervolgzorg op maat gerealiseerd voor het gezin, om te zorgen voor continuïteit</i>

Bijlage 2 – Het onderzoek van de inspecties

Vraagstelling

De inspecties hebben de volgende vraagstelling voor het onderzoek geformuleerd:

Krijgen de jongeren een toereikend behandeltraject in de instellingen en scholen voor jeugdzorg^{PLUS}?

Toetsingskader

De verwachtingen van de inspecties in het toetsingskader zijn gebaseerd op de in 2008 ontwikkelde 'veldnormen', het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg. Omdat het deels open normen betreft, hebben de inspecties zich laten inspireren door:

- het boek "JeugdzorgPlus Trajectzorg voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen. Een quick scan van de literatuur"⁴;
- een bijeenkomst met deskundigen uit de wetenschap in april 2012 om te bepalen wat de belangrijkste thema's en criteria (en indicatoren) zijn;
- een werkbijeenkomst waarvoor alle instellingen en scholen zijn uitgenodigd in mei 2012 om de indicatoren te bepalen en nader in te vullen tot 'waaraan zie je dit in de praktijk'.

Tot slot zijn in september 2012 vertegenwoordigers van instellingen en scholen uitgenodigd om te reageren op het toetsingskader en de daarin opgenomen paragraaf 'wijze van beoordelen'.

Toen de inspecties na de drie raadplegingen het toetsingskader hadden vastgesteld, ontwikkelden zij de instrumenten voor het toezicht. In een pilot in november 2012 zijn het toetsingskader en de instrumenten getest en waar nodig aangepast. Daarna volgde uitvoering van het praktijkonderzoek in de instellingen en scholen.

Uitvoering toezicht

De inspecties voeren het toezicht uit in 2013 en 2014 bij *alle* bestaande instellingen en interne scholen voor jeugdzorg^{PLUS} waar het toezicht stap 1 en stap 2 is afgerond. Bij instellingen met meerdere vestigingen beperken de inspecties zich in principe tot uitvoering van het praktijkonderzoek in één vestiging, tenzij een instelling in een vestiging een van de bezochte vestiging afwijkende behandelaanpak heeft ingericht, bijvoorbeeld voor een specifieke doelgroep; in dit laatste geval bezoeken de inspecties ook de vestiging met de afwijkende behandelaanpak. Is hiervan geen sprake, dan streven de inspecties naar toetsing van die vestiging die zij in stap 2 niet bezocht hebben.

⁴ Onder redactie van Leonieke Boendermaker, 2011.

Het onderzoek op locatie bestaat uit een analyse van documenten en een praktijktoets. Dit onderzoek duurt per instelling en school anderhalve dag.

Er zit een vaste volgorde in het onderzoek:

1. presentatie van instelling en school waarin zij aangeven hoe zij de trajectaanpak georganiseerd hebben, met aandacht voor de thema's uit het toetsingskader; beleid is ter inzage aanwezig;
2. analyse cliënten- / leerlingendossiers, toegelicht door gedragswetenschapper en/of behandelaar instelling en school;
3. interviewcarrousel met jongeren (twee rondes, totaal 18 jongeren);
4. interview trajectbegeleiders / -regisseurs instelling en school;
5. interviews met sociotherapeuten/mentoren en leraren/mentoren (vier maal);
6. gesprekken met ouders;
7. onderzoek dossiers jongeren/leerlingen;
8. terugkoppeling aan de (locatie)directie.

De inspecties selecteren tijdens het onderzoek zelf de dossiers. De medewerkers, ouders en jongeren worden door de instelling en de school geselecteerd.

Rapportage

De gezamenlijke inspecties maken voor elke instelling en interne school een rapportage van het onderzoek. In deze rapportage spreken de inspecties op basis van de bevindingen in de instelling en in de school hun oordeel uit.

De inspecties vragen elke instelling en school of het concept rapport feitelijke onjuistheden bevat. Na verwerking van de reacties van de instellingen en scholen stellen de inspecties de rapportages vast. In het vastgestelde rapport nemen de inspecties de verbetermaatregelen op die zij verlangen als de kwaliteit in instelling en/of school tekort schiet.

Als de inspecties de rapportages hebben vastgesteld, bieden zij deze aan aan de staatssecretaris van VWS en aan de instellingen en scholen zelf. De inspecties plaatsen de vastgestelde rapporten op hun websites.

De inspecties schrijven na het toezicht stap 3 een geaggregeerd rapport (het slotbericht) over de resultaten van het toezicht stap 3 dat zij aanbieden aan de staatssecretaris van VWS, de minister van VWS en de minister van OC&W.

Hertoetsen

Eventuele hertoetsen zullen plaatsvinden in 2014.